

פחד דוד

פרשת
בראשית
כ"ד תשרי
תשע"ה

737

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א

בן הצדיק המלוו'ן רבי **משה אהרן פינטו** זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוו'ן רבי **חיים פינטו** זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 17:29 | 17:44 | 17:35 | 17:47

מוצאי שבת 18:41 | 18:42 | 18:41 | 18:43

רבינו תם 19:21 | 19:18 | 19:19 | 19:21

משכיל לדוד

יצר הרע מפתה ל'שים שמים'

להתרחק מהרע בתכלית הריחוק, ויבראו עולמות לכבודו של הקב"ה.

וכשאדם שמע את דברי חוה אשתו, הוא קיבל ממנה ואכל ואדם היה כל כך בטוח בזה, עד כדי כך שכשהקב"ה שאל אותו - האם אכל מן העץ, אמר לו שהוא אכל בעבר והוא גם יאכל בעתיד, כיוון שאדרבא, חשב זאת למצווה ולא לעבירה, ולכבודו של הקב"ה התכוונו באכילה זו. ותמיד כך דרך היצר, לפתות את האדם על עבירה שהיא מצווה, וכך ילכד ברשת היצר ושוב לא יצא מזה.

ופעם ראיתי אדם מדבר לשון הרע על חברו, מיד הוכחתי אותו שזה לשון הרע ואסור, וענה לי שיזה לשם שמים' ומותר. ושוב הוכחתי אותו שאין זה לשם שמים, אלא שכך דרך היצר, להראות לאדם כאילו הכל לשם שמים. ואכן כשהתבונן בעצמו הודה לי, שדיבורו לא היה לשם שמים אלא רק טענת היצר, ומסיבות אישיות דיבר עליו לשון הרע.

ומה באמת הייתה הטעות של אדם וחווה, הרי בודאי כשיבחינו בין טוב לרע, ידעו להישמר מהרע ולהתקרב אל הטוב, ובכך לגרום לקב"ה קורת רוח מרובה? אלא שהטעות הייתה, שאין הקב"ה חפץ שהאדם יברא עולמות ויקריב קרבנות, בזה שהוא עובר על דבריו, אלא העיקר אצלו יתברך הוא, שהאדם יעשה כמו שנצטווה ולא יתחכם ולא יוסיף. אדם וחווה חשבו שהקב"ה ציווה אותם רק במצווה אחת, והם רצו לעשות יותר מצוות, על ידי שידעו להבחין בין טוב לרע - וזה למעשה היה שורש הטעות.

וכן רואים במעשה שאול ושמואל (שמואל א' פט"ו), שנצטווה שאול להלחם בעמלק ולהרוג אותם ואת צאנם. שאול לא שמע בקול ה', אלא אסף את כל הצאן, וכשהגיע שמואל ושאלו מה קול הצאן אשר אני שומע, אמר לו שהוא רוצה להקריבם לה'. אמר לו שמואל שבזה שהמרה את פי ה', הפסיד את מלכותו ודוד ימלוך תחתיו.

ואף ששאל חשב לעשות זאת לשם שמים, בכל זאת הקב"ה הענישו, כיוון שהקב"ה רוצה שאדם יעשה כפי שצווה על ידו, ולא להתחכם ולהוסיף. ואין הקב"ה חפץ שהאדם יצטדק יתר על המידה, אלא בעיקר שישמע בקולו.

ועל פי מה שביארנו יתבאר היטב - מה שלא נענשו מיד כשבא הקב"ה לדבר איתם, אלא רק גורשו מגן עדן, וגם זה לא היה אלא משום שכבר לא היה להם מה לעשות בגן עדן, שלא נותר להם מה לשמור שם. ואדם וחווה נשלחו לעולם הזה, משום שעתה הם יודעים להבחין בין טוב לרע, וכבר הכינו את עצמם להיות בעולם הזה, ולהתמודד עם יצר הרע. ולפי הדברים הללו מתבארת הסיבה מדוע הם לא נענשו, משום שהם לא נתכוונו חס ושלום למרוד בה' יתברך, אלא עשו זאת לשם שמים, כפי שהסברנו לעיל. ובעוונות הרבים, במקום ללמוד עד כמה זה איום ונורא להיכשל בדברים כגון אלו, הנחשבים לכאורה מצווה אך באמת הם עבירה גמורה - האדם טוען שאין בזה שום חטא וממשיך לעבור על דברי ה'.

"ותרא האשה כי טוב העץ למאכל ונחמד הוא לעינים ותקח האשה מפריו ותאכל ותיתן גם לאישה עמה ויאכל". (בראשית ג, 6)

לכאורה זהו פלא גדול שנתפתתה חוה לאכול מן העץ, הרי לא היה לה יצר הרע, ואיך נתפתתה לדברי ההבל של הנחש?

ועוד פלא גדול יש בזה, שכתוב במדרש (ב"ר יט, ב) שהקב"ה שאל את אדם הראשון אם אכל מעץ הדעת, ענה לו האדם "אכלתי ואוכל", שהוא אכל בעבר ועדיין אוכל בזמן שה' מדבר עמו.

ותמוה איך העז לענות כך להקב"ה, ובפרט שאדם וחווה היו בדרגה גבוהה מאוד, וכמו שכתוב במדרש (ילקוט שמעוני ישעיה רמז תק"ח) - שבאותה שעה שהיה הנחש עומד ומפתה את חווה, אדם היכן היה? אלא שהיה האדם באותה שעה מטייל עם הקב"ה בגן עדן, וזה ודאי מדרגה מאוד גבוהה, ומוכרח שאף חווה הייתה בדרגה גבוהה זו, ואם כן כיצד חטאו אף בלא יצר הרע.

הנה הנחש פיתה את האשה בזה שאמר לה שאם תאכל מהעץ תדע להבחין בין טוב לרע. ובמדרש (תנחומא מצורע פ"ב) כתוב שאמר לה שתהיה כאלוקים לברוא עולמות. והדבר פלא, וכי חשבה חווה שתוכל להידמות ח"ו לה', ומה בא הנחש לפתות אותה בזה, הרי ברור שאין זה אמת, שפשוט הוא שלא תוכל להיות ח"ו כמו אלוים.

והביאור בזה הוא שכידוע הנחש הוא השטן, והגימטריא של נחש עם הכולל עולה בחשבון 'שטן'. השטן אינו מפתה את האדם מיד בתחילה לעבור על פי ה', אלא להיפך, הוא מפתה את האדם לעשות מצוות מיוחדות לשם שמים, וכך הוא מוריד אותו לשאול תחתית. וזה מה שהנחש עשה, הוא פיתה את האשה לאכול מן העץ, ועל ידי אכילה זו היא תוכל להבחין בין טוב לרע, ותדע איך להתחבר אל הטוב ולהתרחק מן הרע. וכשתדע להתרחק מן הרע, תוכל להדבק בהקב"ה, לעשות לו יותר נחת רוח, ולברוא עולמות עליונים לכבודו. שהרי ידוע שכשאדם עושה מצווה הוא בורא בזה עולמות עליונים, כמו שכתוב (בראשית ב, ג) "אשר ברא א-להים לעשות" - שהקב"ה ברא את כל העולמות באופן כזה, שאנו יכולים גם כיום לעשות ולבנות עוד עולמות כשאנחנו מקיימים מצוות ועושים מעשים טובים. ולזה אמר לה הנחש "הייתם כא-להים" (בראשית ג, ה) - שתוכלו גם אתם לפתח ולהמשיך את הבריאה על ידי ריבוי העולמות שתבראו, בכך שתדעו להבחין בין טוב לרע. ואת כל זה אמר הנחש לחווה, שתעשה זאת לשם שמים, וכזה היא מרבה כבוד ה' יתברך בבריאה.

ולכן, אפילו שלא היה לה יצר הרע נתפתתה לו, כיוון שחשבה שזה לשם שמים, לעשות בזה נחת רוח לקב"ה, וזו אם כן הייתה הטעות שלה. ואפילו אדם הראשון טעה בטעותה, שמתחילה לא רצה לשמוע בקולה, אך היא אמרה לו שהאכילה מעץ הדעת היא לשם שמים, כדי לקבל חכמה גדולה ולדעת להבחין בין טוב לרע, וכך יוכלו

הילולא דצדיקיא

כד - רבי יעקב יוסף מפולאנה בעל ה"תולדות יעקב יוסף"

כה - רבי משה סופר ה"חתם סופר"

כח - רבי לוי יצחק מברדיצ'וב סניגורם של ישראל

כו - רבי אשר מסטולין

כז - רבי יצחק הזקן מבעלי התוספות

כח - רבי אברהם אביכזר אב"ד אלכסנדריה

כט - שמעון הצדיק משיירי כנסת הגדולה

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטרות השבוע:

"כה אמר הא-ל ה' ברא השמים ונוטיהם". (ישעיה מב)

הקשר לפרשה: נבואת ישעיה מזכירה את בריאת השמים והארץ וכל אשר בה, כפי שמתואר בהרחבה בפרשת בראשית.

"החרשים שמעו והעוורים הביטו לראות". (ישעיה מב. יח)

יש לפרש בדרך רמז, כי הנה המונע עצמו בעוה"ז מלשמוע דיבורים אסורים - יזכה לעתיד לשמוע דברי תורה מפי הקדוש ברוך הוא. המונע עצמו מלראות ראיות אסורות - יזכה לעתיד לבוא את השכינה. כך אמרו חז"ל העולם הבא, אין בו לא אכילה ולא שתיה, אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה (ברכות ז).

וזה מכוון בדברי הנביא "החרשים שמעו", אלו שהיו בבחינת 'חרשים' בעולם הזה ונמנעו מלשמוע דיבורים אסורים - הם יזכו לעתיד לבוא לשמוע את התורה מפי הקדוש ברוך הוא.

ו"העוורים הביטו לראות", אלו שהיו בעולם הזה בבחינת 'עיוורים' בעולם הזה ונמנעו מלהביט במקומות אסורים - הם יזכו לראות את פני השכינה לעתיד לבוא.

שבת הארץ

שבת בראשית זו מהווה עבורינו נקודת פתיחה למדור אקטואלי ומתבקש 'שבת הארץ', בו נעסוק בקצרה בפרטי ההלכות והמנהגים למצות 'שבת הארץ' - הנהגת בשנת השמיטה תשע"ה.

המדור הוא אקטואלי גם לרבות קוראינו הנאמנים ברחבי הגלובוס, עליהם מוטלת המצווה ללמוד ולעסוק בהלכות השמיטה - בכדי לתקן עם כלל בית ישראל את העון שבגינו גלו ישראל מארצם, שלא שמרו את דיני השמיטה כראוי.

עיקרי הדינים והמנהגים מצוטטים מתוך הספרים "דיני השביעית השלם", "ילקוט יוסף", "שבת הארץ" ו"מענה פיו" להרה"ג יורם סרי שליט"א.

כתוב בתורה בפרשת בהר (ויקרא כה, ב-ה): "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה: שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמר כרמך ואספת את תבואתה. ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה: שדך לא תזרע וכרמך לא תזמר. את ספיח קצירך לא תקצור ואת ענבי נזירך לא תבצר שנת שבתון יהיה לארץ".

בנוסף לכך צייתה התורה להפקיר את הפרות לאדם ולבהמה (שמות כג, י-יא): "ושש שנים תזרע את ארצך ואספת את תבואתה. והשביעית תשמטנה ונטשתה ואכלו אביוני עמך ויתרם תאכל חית השדה כן תעשה לכרמך לזיתך". מפסוקים אלו לומדים גם את צווי התורה להתנהג באופן מיוחד עם פירות השנה השביעית, כמו איסור סחורה, איסור הפסד הפירות, חובת ביעור הפרות ועוד.

במסילה נעלה

התורה כסם מרפא

חודשים, וכבר טרחו והגיעו עד אלי, הם החליטו לנסות את מזלם אצלי. בחושבם - מי יודע, אולי יש בכוחותי לסייע לנו? ועל כן התיישבו וביקשו ברכה.

לא ידעתי מה לומר להם, ולבסוף, כמו שאני נוהג במקרים רבים כאלו החלטתי לנסות לחזק אותם באמונה בה.

אמרתי להם שעליהם להאמין בקב"ה שהוא בורא העולם והוא המנהיג את כל הברואים כולם מבריאת העולם ועד ימינו. הקב"ה הוא שגזר על הבעל את מחלתו הקשה ובכוחו הגדול גם להסיר אותה ממנו בקלות ובמהירות. וכל שעליהם לעשות לצורך העניין הוא לקיים את שבע המצוות שציווה הקב"ה לבני נח.

פירטתי באוזניהם את שבע המצוות אשר עליהם להקפיד בקיומן. בנוסף, הפנית אותם לספר באנגלית העוסק בענייני אמונה, ובני הזוג שהיו המומים מהתורה המשונה שהצעת להם לצורך ריפוי המחלה נפרדו ממני לשלום ויצאו לדרכם.

כיון שלא נותרה בידי כל ברירה אחרת - הם החלו להתעניין במציאות הקב"ה בעולם; הם למדו על שבע מצוות בני נח. המשיכו לחקור בענייני היהדות כולה ולמדו על התורה הקדושה שניתנה לעם ישראל בסיני ועל תרי"ג המצוות הכתובות בה, שהעם היהודי נצטוו לקיימן.

לבסוף הגיעו בני הזוג הגויים למסקנה - אנו מחויבים בשבע מצוות בני נח בלבד, ואילו העם היהודי מחויב בשש מאות ושלוש עשרה מצוות, ומדוע יגרע חלקנו? מדוע לא נזכה גם אנחנו לקיים את כל מצוות התורה כולה? מדוע נהיה שונים ופחותים מבני העם היהודי? אין ספק שטוב יותר לאמץ את התורה כולה ולקיים את כל מצוותיה!

כך החלו להתעניין בעמקות בדברי התורה הקדושה ובתרי"ג המצוות על כל פרטיהן, וראה זה פלא; ככל שבני הזוג התעניינו בתורה וביהדות - כך הלך הגידול ונעלם מראשו של הבעל עד שנתרפא לגמרי!

שלוש שנים לאחר מכן באו שוב בני הזוג, הם הזכירו לי את סיפורם וסיפרו לי על הנס הרפואי הגדול שנעשה לבעל, שהגידול נעלם מראשו כאילו לא היה! נוסף על כך הם בישרו לי שהם נמצאים בתהליכי גיור מתקדמים, ובעזרת ה' בקרוב ממש יזכו להצטרף לעם היהודי ולקבל עליהם עול תורה ומצוות בשלמות.

מעשה בבני זוג גויים מאמריקה אשר גילו לדאבון הלב שהבעל לקה בגידול ממאיר במוחו, ומצבו הידרדר מאד עד שהוא איבד את הראייה. בני הזוג לא התייאשו וניסו בכל דרך למצוא מרפא למחלתו, הם ביקרו אצל טובי הרופאים והשקיעו כספים מרובים במטרה למצוא תרופה למחלה, אולם טובי המומחים לא מצאו כל תרופה למחלתו.

לאחר שפנו לאחד מגדולי הרופאים, שגם הוא התייאש לבסוף מלמצוא את התרופה המיוחלת - יעץ להם הרופא לפנות אלי.

הבעל החולה מיהר לעשות כעצת הרופא והתקשר למזכיר שלי כדי להזמין תור, אולם המזכיר ענה לו שרק בעוד שלושה חודשים יהיה תור ראשון פנוי להיכנס אלי. החולה, שחשב שמדובר בפרופסור גדול ניסה ללחוץ שאקבל אותו מוקדם יותר ואף הציע עבור כך סכום כסף גדול מאד, אולם המזכיר לא שינה את דעתו, ולבסוף נקבע לו תור לעוד שלושה חודשים.

לאחר שלושה חודשים של המתנה וציפייה הגיעו בני הזוג למקום בו קיבלתי קהל, אך התפלאו מאד כיון שהמקום אליו הגיעו לא היה נראה כלל כמו מרפאה. מכיון שכבר הגיעו אלי, החליטו בני הזוג להמתין בסבלנות עד לתורם ואז לברר איתי את העניין.

כשהגיע תורם, נכנסו לחדרי ושאלו אותי: "האם כל האנשים שממתנים בחוץ חולים?"

"לא, חס וחלילה" עניתי להם.

בני הזוג הביטו אחד בעיני השני ולאחר מכן אמרו: "אם כך, כנראה חלה פה טעות מצערת, אנחנו קבענו תור לרופא גדול שמסוגל לרפא את המחלה המאיימת, וכנראה לא הגענו למקום הנכון".

מיד התקשרו לרופא ששלח אותם אלי וטענו בקול: "להיכן שלחת אותנו? אין כאן רופא בכלל!"

אך הרופא השיב להם: "נכון, לא שלחתי אתכם לרופא, שלחתי אתכם לרב כדי שתבקשו ממנו ברכה לרפואה".

כיון שבני הזוג המתונו לתורם במשך שלושה

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

יחשוי וימנע

אף מי שאינו מאמין ללשון הרע, אסור לו להטות אוזנו לשמוע לשון הרע, אלא אם כן כוונתו לתועלת, שבדעתו לעשות עסק עם אותו אדם, ואם ישמע עליו שאינו הגון, יחשוי לכך וימנע, אך גם במקרים כאלו ההיתר הוא רק לשמוע ולחשוש, ולא להאמין.

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

"ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות

תמות" (בראשית ב, ז).

מצינו שהקב"ה אומר לאדם הראשון - אם תאכל מעץ הדעת, סופך להיענש על כך במיתה. ולכאורה יש להבין שהרי אם אדם הראשון ימות, מי ישמור את השבת, מי ילמד תורה ומי יקיים את כל המצוות. וכי בגלל חטא אחד של אדם הראשון יחריב הקב"ה את עולמו?

ועוד יש להבין, כיצד יעשה תשובה על חטאו אם מיד ימות, והרי לדעת חז"ל התשובה כבר הייתה מוכנה לפני ה' עוד קודם הבריאה.

ונראה לבאר העניין שאין משמעות המוות הכתוב בתורה כפשוטו - מוות פיזי, אלא מדובר במוות רוחני. שרצה הקב"ה לרמוז לאדם הראשון שאם יחטא בעץ הדעת יחשב לפניו כרשע, ורשעים בחייהם קרויים מתים (ברכות יח:), וזהו המוות האמור בתורה. ואם כן התורה והשבת לא יתבטלו מן העולם, אך האדם יהיה בבחינת מת, עד שיצא אחד מזרעו שיהיה צדיק ויקיים את העולם.

ואדם הראשון לאחר חטאו נוכח לדעת שהוא ערום, ויש לכך גם משמעות של ערום מן המצוות. והאדם תפר לעצמו חגורה מעלי תאנה על מנת להתכסות בה, ומעשה זה היה בבחינת התחלת התשובה בשל הסמליות שיש בו, כי מאחר והרגיש את עצמו ערום מן המצוות וכיסה את ערותו, משמע שנתן את דעתו לחזור בתשובה.

וישנם המבארים שאדם הראשון חטא ביום ו' אשר חל בו ראש השנה, ומשנמחל לו חטאו ביום ראש השנה, נעשה לו יום זה כיום חג. וזה רמזו במילה "חגורה" מלשון 'חג-ו'-רה'. דהיינו, שחטא ביום ו', ועשה תשובה בו ביום שהיה ראש השנה, שזה ראשי תיבות 'רה', ויום זה נעשה לו 'חג'.

ואת התשובה היסודית והאמיתית עשה האדם בשבת, ומצינו קשר עמוק בין עניין התשובה לשבת. שבכל יום האיר בעולם אור אחד, אך ביום השביעי היה ריכוז של כל האורות, ובנוסף לאור השבת היה אור עצום שאין לנו בו שום השגה, בבחינת אורות שבעת הימים. ולכן האדם הראשון חש בעוצמה המיוחדת של היום השביעי, שהוא יום המסוגל לתשובה, ובשל כך הקדיש יום זה לתשובה כנה ואמיתית, ובתשובתו השפיע כוח מיוחד לכל הדורות הבאים אחריו. ועל דרך החידוד ניתן לומר שהשבת זה אותיות תשובה, דבר המוכיח את הקשר ביניהן, ונשארה האות -ו' הרומזת ליום השישי שבו נברא האדם, וניתנה לו הזדמנות בשבת לחזור בתשובה.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"ויאמר א-להים יהי מאורות" (א. ד.)

טעם אומרו "יהי" לשון יחיד על שני המאורות, בזה רמז כי אחד מהם הוא המאיר ביום, ולזה לא אמר לשון רבים.
ובאמצעות שדיבר ה' בדרך זה, הוא שהיה מה שהיה בתכלית הדבר שנתמעטה הירח. כאומרים ז"ל (חולין ס:). כי אם היה ה' אומר פתח דבריו 'יהיו מאורות' בהכרח היה הדבר עומד כן, כי דבר א-להינו יקום לעולם.

מן המעיין

"בראשית ברא א-להים את השמים ואת הארץ" (א. א.)

התורה נכתבה בעשרים ושתיים אותיות קדושות שבהן ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו.

רמז לדבר נמצא בראשי התיבות של הפסוק הראשון שבתורה: "בראשית ברא א-להים את השמים ואת הארץ" - אלו עולים יחד במנין גימטריא עשרים ושתיים, כמנין אותיות התורה.

ואומר רבינו ה'בן איש חי' זיע"א, שמטעם זה מיוסדות תפילות רבות לפי סדר הא-ב, וזאת בכדי שנכלל בתפלתנו את כל כ"ב האותיות הקדושות שבהן נברא העולם ובהן נתנה התורה, ובזכות זו נושע.

רמז נאה לכך נמצא בפסוק (תהלים לו. ה) "גול על ה' דרכך ובטח עליו והוא יעשה".

"גול על ה' - עליך להתפלל על ה'; היינו לפי סדר כ"ב האותיות הרמוזות באותיות שמעל שם הוי"ה: מעל האות י - ט. מעל האות ה - ד. מעל האות ו - ה. ומעל האות ה - ז. שמניין הכולל הוא עשרים ושתיים.

אם תעשה כן, אזי "בטח עליו והוא יעשה", וישמע תפילתך.

"בראשית ברא א-להים את השמים ואת הארץ" (א. א.)

הצדיק רבי משה ליב מסאסוב היה אומר: "בראשית ברא א-להים" - ראשית דבר צריך היהודי לדעת, כי "ברא א-להים את השמים ואת הארץ"; שיש בורא ומנהיג לכל מה שנברא בעולם, ואין הדברים מתנהלים חלילה מעצמם.

להכרה זו הגיע בשעתו אברהם אבינו, שקרא לבני דורו את הקריאה הגדולה: אם יש בירה - יש מנהיג!

"והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלבהן" (ד. ד.)

מכאן דורש הרמב"ם שעל האדם להתגבר על פיתויי היצר הרע ולנדב ככל האפשר מן המשובח ביותר - הן לחפצי שמים והן לצרכי אנשים נזקקים.

וכך הוא כותב בהלכות איסורי המזבח; הרוצה לזכות עצמו, יכוף יצרו הרע וירחיב ידו ויביא קרבנו מן היפה והמשובח ביותר שבאותו המין שיביא ממנו. הרי נאמר בתורה: "והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלבהן. וישע ה' אל הבל ואל מנחתו".

והוא הדין בכל דבר שהוא לשם הא-ל הטוב, שיהיה מן הנאה והטוב: אם בנה בית תפילה, יהיה נאה מבית ישיבתו. המאכיל רעב, יאכיל מן הטוב והמתוק שבשולחנו. כיסה ערום, יכסה מן היפה שבכסותו.

מסילות לאמונה

פרקים במסילות ישרים וארחות צדיקים

אני לא 'פראייר'

במרכז בריאת העולם ניצב נזר הבריאה כולה - אדם הראשון, שבטרם בריאתו כבר נקבע אופיו המהותי החיובי, זה שילוה אותו במהלך שנות חלדו. כך שנו רבותינו במדרש (ילקוט שמעוני, א, יג):

רבי סימון אומר; נעשו מלאכי השרת כתות כתות, חבורות חבורות. הדא הוא דכתיב "חסד ואמת נפגשו צדק ושלוש נשקו". חסד אומר; יברא - שהוא גומל חסדים. אמת אומר; אל יברא - דכולו שקר. צדק אומר; יברא - שהוא עושה צדקות. שלום אומר; אל יברא - שכולו קטטה. א"רהונא רבה דצפורי עד שמלאכי השרת מדיינין זה עם זה בראו הקב"ה א"ל מה אתם מדיינין כבר נעשה אדם.

המידה הראשונית, השרשית, שעמה נברא האדם היא אפוא 'חסד'. המידה הזו יכולה ללוות אותו במהלך כל חייו, בכל רגע ורגע ובכל פעולה ופעולה היצור האנושי מונע ומופעל ממידה מיוחדת זו של 'החסד'. אם תשאלו כיצד עוקרים את המידה הזו והופכים את היצור האנושי לנטול רגשות ולכלי מלא מידות רעות? התשובה נעוצה במילה אחת שחודרת ומחלחלת את אט לתוך הפנימיות הטובה והזכה של נזר הבריאה. למילה הזו קוראים 'פראייר'.

תכונה רעה זו נוצרה בבית מדרשם של אנשי סדום, זהו ביטוי סדומי שאין לו כל פשר, אין לו תרגום לשום שפה ולשון אנושית. תכלית אחת לו, למנוע עשיית טוב לזולת. לדכא כל רגשי חמלה והתנדבות. לסמא עינים הרואות את הזולת. הסבא מקלם זצ"ל מעורר על ההנהגה הזו בהקשר לדברי הגמרא במסכת שבת (דף קה): "אמר רבי אבין; מאי קראה, "לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר". איזהו אל זר שיש בגופו של אדם? הוי אומר זה יצר הרע."

הרי לנו, כי אהבת עצמו, ('אגואיסט' בלע"ז) הרי היא בגדר עבודה זרה ממש. זה שאדם חושב רק

שבת בראשית נותנת לנו הזדמנות מצויינת להתחלה חדשה. השבת הראשונה של השנה, 'שבת בראשית', היא נקודת הזינוק להתחלות טובות של תכניות ורעיונות שתמיד חשבנו עליהם ומישהו הרסני דאג לדחוף את התכניות הטובות האלו ל'מחר' או 'לאחר החגים'.

דוגמאות לא חסרות. מתפלל, המוצא את עצמו מרוחק במחשבתו ממילות התפילה ומכוונתה, מנחם את עצמו שבתפילה הבאה הוא כבר יכון מתחילתה. תלמיד בבית הספר שכתב ידו אינו קריא, מוכן להתאמץ לשפר את כתיבתו, מהמחברת החדשה הבאה לטובה. אין זו עצלות בלבד. יש כאן צורך נפשי שגורם חיזוני ישפיע על הפעילות. כאשר תהיה התחלה חדשה, הניחוח המיוחד של המציאות המתחדשת יסייע לשנות את ההרגל ולפעול באופן שונה.

חילוף העונות והמועדים זהו אחד מהחסדים הגדולים שהקב"ה היטיב עסברואיו. שינוי הזמן גורם לשינוי בהרגשות, בתפקידים ובפעולות של האדם, ומתוך כך נוצרת התחדשות. טבע הבריאה להתחלף ולחדש את עצמה, ובכך היא משמשת ככלי שרת לאדם, שלא יתיישן במצב אחד באופן תמידי. לולי יכולת ההתחדשות, היו כל הימים במהלך אחד והאדם היה שוקע בביצת ההרגל ויורד מטה מטה.

זהו אפוא הזמן להתעורר ביחד וללמוד על הרגלים חדשים, לשפר תכונות ולעקור מליבנו מידות רעות שמקומם לא בכרם בית ישראל. הבה ונתחדש לטובה.

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

מור"ה הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א סיפר לנו מעשה נפלא:

אחד מתלמידי, ר' שמעון אלזא, היה בצער גדול, הרופאים קבעו כי לא יכולים להיות לו ילדים. לכל אחיו ואחיותיו ואף גם לכל האחים והאחיות של אשתו היו ילדים ורק לו לא היו ילדים.

צערו היה גדול, ובכל שנה היה מגיע למרוקו, להילולא של הצדיק כ"ק רבי חיים פינטו זיע"א, ביום כ"ו באלול, והיה משתטח על קברו מתוך בכיות נוראיות, כדי שהקב"ה יפקוד אותו בזרע קודש של קיימא. והדבר נגע מאד ללבי.

בשנת תשס"ג, הגיע כמנהגו בכל שנה להילולא במרוקו, ושוב בכה מאד ליד הקבר. כל הקהל התפלל עליו ועל אשתו שיפקדו, ובירוך אותו: יהי רצון שבשנה הבאה תגיע לכאן עם אשתך, ועם בן, תינוק קטן ותקרא את שמו חיים על שם הצדיק זיע"א. ואז ענו כולם "אמן" על הברכה הנרגשת.

ואמנם, הוא זכה ובשעה טובה אשתו נפקדה, וכעבור תשעה חדשים היא ילדה בן למזל טוב.

ברית המילה התקיימה ביום ראשון פרשת בלק תשס"ד, ואני הייתי צריך להיות הסנדק. ומכיון שבאותם ימים הייתי בחו"ל, נתתי את הזכות של הסנדקאות לאחיו של שמעון. ממש פלאי פלאים.

על עצמו ואינו חושב על השני בכלל, הוא כורע ברך ומשתחוה לעצמו. זהו עבודה זרה שיטתית של האנוכיות.

כך למשל כשהעיניים עצומות והאוזניים אטומות, כבר לא שומעים את הרעש שעושים לזולת. לא שומעים את הצפירה שצופרים במכונית ליד בנין בשעה מאוחרת בלילה, כדי לקרוא לחבר - למרות שגרים כאן יהודים מבוגרים, ויתכן מאוד שבקרבת מקום מצויים גם חולים ותינוקות שכבר נמים על יצועם. לא רואים שהעטיפה שנזרקה על הרצפה, או בדל הסיגריה, הם מפריעים לזולת.

ההיפך מאנוכיות

בפרעות תרפ"ט בחברון הסתתרו רבים ב'בית סלונים'. היו מבני הישיבה שראו שהם על סף מיתה ובמעשה נאצל הם נשכבו על חבריהם כדי להגן עליהם מפני הפורעים האורזים. מתחת גופות המתים ב'בית סלונים' יצאו עשרה בחורים שקיבלו את חייהם במתנה בזכות זולתם.

עדות מפורטת על גבורת נפשם של אותם מצילי חיים, מצוטטת בספר "וילכו שניהם יחדיו" מפיו של אחד מהניצולים, הגאון רבי דב מעיני זצ"ל שהגיע בחודש אלול תרפ"ט לישיבת מיר, שם הוא סיפר זאת למשגיח רבי ירוחם זצ"ל.

התהודה לגבורת נפשם של המצילים עלתה בשיחתו של המשגיח בראש השנה לפני התקיעות, כשהוא מציין ברגש רב כי מעשה זה יהיה לזכות לעם ישראל.

בנוהג שבעולם, בעת צרה אדם מאבד את שיקול דעתו וכאן הגיעו הבחורים הללו לדרגות רמות ששמרו על מעלתם עד רגעי המוות. רבי ירוחם הוסיף וציין "ניכר היותם תלמידי הסבא מסלבודקא זצ"ל, שמכוחו הגיעו לדרגה רמה שכזו".